

Social Sciences Citation Index (SSCI) Kapsamında Taranan Turizm Alanı ile İlgili Makaleler Üzerine Bibliyometrik Analiz (Bibliometric Analysis on Articles Related to the Tourism Field Scanned Under the Social Sciences Citation Index (SSCI))

* Savaş BÖYÜKYILMAZ^a, Kutay OKTAY^b

^a Kastamonu University, Ph.D Candidate, Institute of Social Science, Department of Tourism Management, Kastamonu/Turkey

^b Kastamonu University, Faculty of Tourism, Department of Tourism and Hotel Management, Kastamonu/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:07.04.2020

Kabul Tarihi:21.06.2020

Anahtar Kelimeler

Turizm

Bibliyometrik analiz

SSCI

Öz

Farklı disiplinlerden beslenen turizm alanında yapılan araştırmaların sayısının oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Ayrıca bu araştırmaların birlikte ilişkilendirildiği birçok çalışmaya rastlanılmaktadır. Bu araştırmada da turizm bilim dalında yayın yapan uluslararası dergilerin Social Sciences Citation Index (SSCI) atf dizinindeki makaleleri bibliyometrik açıdan incelenmiştir. Ayrıca makalelerin zaman içerisindeki gelişmelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada bibliyometrik analiz yapılırken toplam 500 makale incelenmiştir. Araştırma literatürü dikkate alınarak belirli inceleme kriterleri oluşturulmuştur. Bu kriterler makale yazar sayısı, sayfa sayısı, bibliyografya sayısı, yayın süresi, konu, yöntem, analiz türü, turizm türü, menşe ülke ve ilgili sektörleri içermektedir. Bu bağlamda, makaleler düşük bir oranda (%17,0) tek yazarlıdır. Araştırmaların (%71,8) önemli bir kısmının 10-19 sayfa aralığında yazıldığı görülmektedir. Araştırmalarda nicel yöntem ağırlıkta olup faktör analizi daha çok tercih edilmiştir. Araştırma konuları destinasyon ve ekonomi ağırlıklı olmakla birlikte insan kaynakları konusu daha az tercih edilmiştir. Araştırmaların toplamda 58 farklı ülkede yapıldığı görülmektedir. Bu ülkelerden Çin (%16,8), ABD (%14,6) ve İspanya (%8,8) ilk üç sırayı almaktadır.

Keywords

Tourism

Bibliometric analysis

SSCI

Abstract

It is known that the number of researches conducted in the field of tourism fed from different disciplines is quite high. In addition, there are many studies in which these studies are associated together. In this study, articles in the international journals published in the field of tourism, especially in the Social Sciences Citation Index (SSCI) citation index, were examined bibliometrically. It is also aimed to reveal the development of the articles over time. In the research, while making bibliometric analysis, a total of 500 articles were examined. Certain criteria have been established by taking into consideration the research literature. These criteria include articles number of author, number of pages, number of bibliography, publication time, subject, method, analysis type, tourism type, country of origin and related sectors. In this context, the articles are only one author (17.0%) at a low rate. It is seen that a significant part of the researches (71.8%) is written in the range of 10-19 pages. In the studies, quantitative method is dominant and factor analysis is preferred more. It is seen that the researches are carried out in 58 different countries in total. Of these countries, China (16.8%), USA (14.6%) and Spain (8.8%) take the first three places.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: sboyukyilmaz@ogr.kastamonu.edu.tr (S. Böyükylmaz)

DOI: 10.21325/jotags.2020.611

GİRİŞ

Dünyada bir ülke, bölge veya destinasyonun kendisine özgü bir turistik ürün çeşitliliği bulunmaktadır. Günümüzde bu turistik ürün çeşitliliğinin iyi yönetilip yönetilmemesi bölgesel olmakla birlikte yönetsel de olabilmektedir. Bununla birlikte çevresel çeşitli sorunlarla da karşılaşmaktadır. Bu durumlara çözüm arayışı içinde olanlar için gerekli bilgiye ulaşmak bilgi çağını yaşarken oldukça kolaydır. Tüm paydaşları ile birlikte kompleks bir alan olan turizm sektörü sosyo-ekonomik açıdan fayda sağlamaya devam ettiği sürece ekonomik büyüme ve sosyal çeşitlilik göstermeye devam edeceği düşünülmektedir. Bu nedenle insan başta olmak üzere doğa ve teknoloji gibi birçok alanı ilgilendiren bir sektör için çeşitli araştırmaların yapılması olağandır.

Farklı disiplinlerden beslenen turizm alanında yapılan araştırmaların sayısı ve çeşitliliği çok olmakla birlikte ilişkilendirildiği pek çok çalışmaya rastlanılmaktadır. Turizm sektörünün turistler, işletmeciler, bölge yöneticileri ve yerelde yaşayan halk açısından değerlendirilmesi turizm ile etkileşim içerisinde olan insan unsurunun entegrasyonunu ortaya koymaktadır. Tüm bunların yanında ayrıca turistik ürün değeri taşıma; doğal güzellikler, kültürel değerler, eğlence, spor ve festivaller gibi birçok temel çekicilik unsurlarının bir arada tutan turizm oldukça kompleks bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla bu yapıyı yönetebilmek veya organize olabilmek için oteller, restoranlar, acenteler gibi turizm işletmelerinin ve daha başka üst yapı unsurlarının birlikte hareket eder olması gerekmektedir. Bu durumda destinasyon yöneticilerinin ve politika yapımcıların ürettikleri çözümler ve yaptıkları aşamalı planlar doğrultusunda turizm kendine yol bulmaktadır. Bu yolda karşılaşılan sorunların tespit edilmesi çözümlerin üretilmesi ve uygulayıcılara öneriler sunabilmek için araştırmalar yapılır. Bu araştırmalar yapılırken sahadan alınan veriler incelenir, kategorize edilir, analiz edilir, karşılaştırılarak dayanakları ile birlikte çeşitli sonuçlar üretilir.

Araştırmalar bilimsel kanunlardan destek alan, istatistiki ve sayısal formüllere dayalı ve benzer sorunlara yaklaşık değerlerde sonuçlar ortaya koyabilen nitelikleri nedeniyle yol gösterici ve güven vericidirler. Araştırmaların bu özellikleri, bilgi çağını yaşadığımız şu günlerde daha da önemli olmaya başlamıştır. Dolayısıyla bilginin üretiminde oldukça etkili ve vazgeçilmez olan akademik makaleler büyük önem arz etmektedir. Her geçen gün sayıları artan bilimsel makalelerin, niteliklerinin de aynı oranda artıp artmaması bir tarafa, derginin bulunduğu bölgenin sorunlarını tartışması bile önemlidir. Yapılan bu araştırmalarda en çok hangi konuların ele alındığı, nelerin tartışıldığı ve bunları yaparken hangi metotların kullanıldığı da başka bir araştırma yöntemi olan bibliyometrik analizi ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla alan yazında meydana gelen yazınsal zenginliğinde değerlendirilmesi yeni araştırma konuları ile beraber turizm alanında en çok nelerin tartışıldığını görmek sadece yazarlara değil ilgili paydaşlara ve destinasyon planlayıcılarına veri sunmada etkilidir.

Sosyo-ekonomik katkısının ve insan unsurunun da çok fazla olduğu turizm sektöründe bilginin artması da olağandır. Oluşan bilgi birikiminin kümelenmesi ve oluşturduğu sıklıklar başlıca sorunlara işaret etmekle beraber yeni yapılacak araştırmalara yön verebilmekte dolayısıyla da sorunların çözümüne ulaşmada yardımcı olabilmektedir. Bilim adamları için doğru verilerden oluşan istatistikler önemlidir. Bu nedenle yapılan bibliyometrik analizin ilk kullanıcıları onlar olabilmektedir. Dolayısıyla onların düşüncelerine ışık tutabilmek yapılabilecek en doğru işlerden biri olabilir.

Literatür Taraması

Zaman içerisinde değişikler gösteren turizm kavramı insanların kendi yaşam alanlarının dışına seyahat etmeleri ve seyahatleri sırasında gerçekleştirdikleri eğlence ve kültürel etkinliklerin giderilebilmesinde kullandıkları tesisleri de içeren aktiviteler toplamıdır. Turizm birçok endüstri ile ilişkili olan büyük bir sektördür (Cook, Hsu & Marqua 2016:6). Turizm sürekli büyüyen ve gelişen bir endüstridir. Dolayısıyla sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından itici bir güç haline gelmeye başlamıştır. Turizmin tarım, inşaat, telekomünikasyon ve daha birçok alana etkisi bulunmaktadır. Doğrudan ve dolaylı olarak ekonomiye katkısı bulunan sektörün 2019 yılı ocak-mart aylarındaki büyüme bir önceki yıldan %4 daha fazladır (United Nations World Tourism Organization UNWTO, 2019).

Araştırma daha iyi ve doğru karar verebilmek için daha fazla bilgi veya veriye sahip olmayı gerektirir. Bu nedenle bilgiye ulaşmak günümüz bilgi çağını yaşarken her sektör ve alan için zorunluluktur. Planlı tasarlanmış verileri toplama analiz etme ve raporlama, sürecin iyi yönetilmesi gerektiğinin göstergesidir (Cook & ark. 2016:551). Araştırmanın bir problem durumunu ifade etmesi ve çözümünde gerçekleştirilebilmesi için nesnel bir yolun izlenmesi gerekmektedir. Burada amaç doğruya ulaşmaktır. Bunun için ilk önceleri mantık yürütme yöntemlerinden olan tümevarım ve tümdengelim gibi nedensel gözlemleri kullanan insanoğlu daha sonraları sistemli gözlemleri denemiştir. Bunların dışında problemi çözebilmek ve bilimsel sonuca ulaşmak için ise araştırma yapmaktadır. Araştırma ampirik ve aynı zamanda kendini yenileyebilir ve düzeltebilir olmasından dolayı tümdengelimdeki tecrübeden uzaklaşır. Ancak araştırma tecrübeye de başvurarak akıl yürütmenin de yardımı ile kombinasyonu yönetip doğruyu bulmaktır (Balci, 2013, s.3).

Bibliyometri, araştırmaların konu, yazar, yıl vb. bilgilerini nicel hale getirerek analiz edilmesini sağlayan bir yöntemdir. Analiz sonuçlarına göre bilimsel alanların birbirleri ile olan ilişkileri incelenebilir (Al & Tonta, 2004, s.1). Yazılı bir materyalin sistematik olarak analiz edilmesi olarak tanımlanan içerik analizi nicelleştirme işlemidir. Bir tarama araştırmasına benzer şekilde yüzde veya frekans tabloları ile gösterilir. Kaynakları verdikleri mesaj ile ilişkilendirmek, iletişim kalıbı oluşturmak ve kategorilere göre sınıflandırmalar yapmak bu analizin faydalarıdır. Dolayısıyla bir yazılı dokümanda belirlenen kategorilerin bulunma sıklığına bakılır. Bu bağlamda iyi bir ölçme yapabilmek için doğru kategorize edilmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmanın dışına çıkmadan amaçları yansıtarak bağımsız veriler sunmalıdır. Analizin çözümlenmesi için yapılan sayısallaştırma basit bir kodlama olarak yapılır. Bu kodlardan oluşan sıklık frekansa dönüştürülerek kategorinin temsil edilip edilmediğine ve yoğunluğuna bakılır (Balci, 2013, s.220).

1980 yıllardan itibaren artış gösteren turizm araştırmaların her ülkenin kendi dilinde yayınlar yapması yayın çeşitliliğinde artışların meydana geldiği bilinmektedir. Zaman içerisinde kadın yazarların sayılarında eskiye oranla daha iyi artışlar olmaktadır (Nunkoo, Hall & Ladsawut, 2017, s.1). Türkiye de turizm konulu yüksek lisans tezlerinin daha çok 2010 yılından sonra yapılmaya başlandığı, yoğunluk sosyal bilimler alanın da olmakla beraber farklı disiplinlerin turizm alanında çalışmalar yaptığı (Nergiz,2014, s.219), özellikle otelcilik ve konaklama alanında deneysel yayın ve araştırmaların artış gösterdiği belirtilmektedir (Fong, Law, Tang & Yap, 2016, s.1). Araştırmacılar Türkiye de yapılan bibliyometrik çalışmalarda üniversitelerin daha çok kurumlar arası iş birliğine giderek karmaşık bir yapı haline gelen bilginin daha doğru ve hızlı kullanılabilir duruma getirilebileceğini belirtmektedirler (Karagöz & Kozak, 2014, s.13). Sürdürülebilir turizm çalışmalarında kullanılan metotların nitel ve nicel (karma) olarak

kullanıldığı bilinmektedir. Bu durum mikro süreçleri daha iyi yorumlamaya ve araştırmacıların daha bilinçli seçimler yapmasına olanak sağlamaktadır. Araştırmacıların sorunları çözme becerilerini artırmaları beklenmektedir (Xu, Nash & Whitemarsh, 2019, s.15). Ayrıca daha fazla zaman ve iş yükü almasına rağmen karma yöntem, araştırmacıyı daha çok soru sormaya ve nicel yöntemin ulaşamadığı özel noktalara nitel yöntem ile ulaşıp alternatif durumların ortaya çıkarılabilmesinde etkili olabilmektedir (Molina-Azorín & Font, 2016, s.16).

Diğer taraftan araştırmaların yapılmasında kolaylaştırıcı yöntemlerinde kullanıldığına rastlanmaktadır. Netnografi veri toplama ve analiz açısından özgün bir analiz yapabilmek için önemlidir. Kolay erişebilme ve kolay analiz edebilmeye olanak sağlayan netnografi çevrimiçi toplulukları değerlendirmek için kullanılan nitel metotlardandır. Bunun yanında etnografik araştırmalarda ise açıklama ve izin ihtiyacı oluşturmaktadır (Wahen, 2018, s.3437). Bununla birlikte öznelğin araştırılmasında daha faydalı bilgiler sunabilen metodolojik açıdan bir alternatif olarak turizmde Q-metodolojisi kullanılabilir (Stergiou & Airey, 2011, s.10). Sosyal bilimler alanında sık karşılaşılan metotlardan olan yapısal eşitlik modellemesinin özellikle konaklama sektörü için uygun olduğu belirtilmektedir (Ali, Kim, Li & Cobanoğlu, 2018, s.17). Araştırmacılar tarafından sık kullanılan modellerden biri olan yapısal eşitlik modellemesi (SEM), davranışsal araştırmalarda teori geliştirmeye kadar katkı sunmasına rağmen regresyon çalışmaları daha çok tercih edilebilmektedir. Bu durumun nedeni, SEM'in daha karmaşık bir yapıya sahip olmasıdır (Nunkoo & Ramkissoon, 2011, s.23).

Türkiye'de turizm coğrafyası üzerine yazılan lisansüstü tezler incelendiğinde turizm sektörünün problem ve sorunlarına daha yakın konuların seçilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Toplumsal açılardan yaşanan sorunlara duyarlı ve turizm bilimsel alanına katkısı daha fazla olabilecek etkili metotlarla yapılan çalışmaların başarılı olabileceği vurgulanmıştır (Kervankıran & Şardağ, 2018, s.14). Turizm ile ilgili yazılan tezlerin daha çok yüksek lisans düzeyinde olduğu ve 2010 yılından itibaren artış gösterdiği bilinmektedir. Ayrıca tez konuları farklı disiplin alanlarından özellikle mimarlık, coğrafya ve peyzaj gibi alanlarda hazırlandığı söylenebilir (Nergiz, 2014, s.8). Diğer taraftan gelişen Çin turizm sektörü ile birlikte akademik anlamda yapılan araştırmaları inceleyen yazarlar, daha çok turistin varış yeri hakkındaki algıları ve kültürel etkinliklerin zenginliğini konu alan çalışmaların yapıldığını belirtmişlerdir (Leunga, Lib, Fonga, Lawa & Loa, 2014, s.1).

Bilgi çağının hem destekçileri hem de çıktı ve ürünlerinden olan bilimsel araştırmaların yaygınlaşması bilgiye kolay ulaşmak ve bilgiyi daha hızlı analiz edebilmekten kaynaklanmaktadır. Bilimsel araştırmaların kendine has alanlarda yapıyor olmalarına rağmen disiplinler arası ilişkilerin ve etkileşimler dolayısıyla araştırma çerçeveleri genişlemekte ve daha karmaşık hale gelebilmektedir. Turizm endüstrisinin birçok farklı alanla doğrudan ve dolaylı olarak etkileşim halinde olması bu alanda yapılan araştırmaların konu, yazar, alt başlık vb. açılardan bibliyometrik olarak incelenmesi alan yazın açısından önemlidir. Dolayısıyla bu araştırmada da dünyanın çeşitli bölgelerindeki akademik araştırmalarda en sık kullanılan konular ve araştırma metotları belirlenerek alan yazında yeni araştırmacılara bilgi sunmak amaçlanmaktadır. Konuya ilişkin literatürde bulunan çalışmalardan bir kısmı Tablo 1'de özet halinde sunulmuştur.

Tablo 1. İlgili Araştırmalar

Yazar Adı	Yılı	Çalışmanın adı	Çalışma İçeriği
Graham Dann	1988	Methodology in Tourism Research	Turizm alanında önde gelen iki dergide yer alan makalelerin meta-analizinden örnekler alınmıştır. Teorik farkındalık ve metodolojik karmaşıklık daha ayrıntılı bir şekilde dile getirilmiştir.
Umut Al Yaşar Tonta	2004	Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar	1974-2002 yılları arasındaki 100 adet yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiş. Ortalama 171 sayfa, atıf sayısı (132), 7019 atfın %50'si kitaplara, %42'si dergilere, %3'ü tezlere, %3'ü elektronik yayınlara ait olduğu belirtilmiştir.
K.R.Vijay and I. Raghavan	2007	Journal of Food Science and Technology: A bibliometric study	Yayınlanan 779 makalenin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Araştırmada makalelerin yıllara göre yazar sayısı, kaynak sayısı ve diğer parametreler eşliğinde değerlendirilmesi yapılmıştır.
Dönüş Çiçek Nazmi Kozak	2012	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili	1990-2011 yılları arasında öğretim üyelerinin uzmanlık alanları, sayfa sayısı, atıf sayısı vb. açılardan incelenmesi sonucunda turizm yönetimi konusunda çalışmaların daha fazla olduğu belirtilmiştir.
Gözde Türktarhan	2014	Türkiye'de Turizm Alanyazınının İncelenmesi: "Sistemik Türkiye Turizm İşletmeciliği Bibliyografyası (1929-1984)" Üzerine Bir İnceleme	Kitaplar, süreli yayın makaleleri, turizm köşe yazıları, mevzuatlar, istatistikler, kurum raporları ve ders notlarıdır. En fazla çalışmanın 1984 yılında yapıldığı ve genellikle tek yazar tarafından yürütüldüğü, en çok makale türü eserler üretildiği belirtilmiştir.
Burcu Kaya	2014	Annals of Tourism Research Dergisinde 2004 – 2013 Yılları Arasında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi	Çalışmada 535 makale incelemeye alınmıştır. Araştırmalarda, çoğunlukla nitel yöntemin kullanıldığı ve ağırlıklı olarak sosyoloji, kültür, pazarlama ve psikoloji konularında çalışıldığı, belirtilmiştir.
Davut Kodaş	2014	International Journal of Wine Business Research (IJWBR) Dergisinin Bibliyometrik Özellikleri Açısından İncelenmesi	Çalışmada 362 makale incelenmiştir. En fazla yayın yapan kurumların başında ABD, Avustralya, İngilteredir. Peter Garrett, Tim Knowles ve Tim H. Dodd'un en çok yayını olan yazarlardır. Daha çok nicel yöntem ve pazarlama alanında çalışıldığı belirtilmiştir.
Seda Şahin Ayşen Acun	2015	Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili	1990-2015 arası UTK (Ulusal Turizm Kongresi) bildirileri turist rehberliği alan yazının genel özelliklerini ortaya koymak için incelenmiştir. İki yazarlı çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmüştür.
Sezi Aydın Arslan Erdal Arslan Oya Coşkun	2016	Science Direct Veri Tabanında Taranan Dergilerin Bibliyometrik Analizi: 'Turizm Talebi' Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi	Science Direct veri tabanında sosyal bilimler alanında yayımlanan dergilerde turizm talebi konusunda hazırlanmış 204 makale incelenmiştir. Ülke, araştırma yaklaşımı, yayımlandığı dergi, yayım türü, yayım yılı, yazar sayısı, sayfa sayısı, kaynak sayısı ve atıf sayısı olmak üzere 9 parametre incelenmiştir.
Gökhan Yılmaz	2017'b	Ulusal Turizm Kongrelerinde Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanı ile İlgili Yayımlanan Bildiriler	2009-2015 arasındaki 7 kongrenin bildirileri incelenmiştir. Görgül araştırma türü ile beraber nicel yöntem dikkat çekmektedir. Bildiri başına ortalama 2,4 yazarın düştüğü, toplamda 157 yazarın katkı sağladığı belirtilmiştir.
Ahmet Tayfun Mustafa Ülker Yusuf Gökçe EnginTengilimoğlu Çağrı Sürücü Mehmet Durmaz	2018	Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi	1990-2018 yılları arasında yayınlanan 1421 tez incelenmiştir. Tezler 2007 yılından sonra önemli bir artış göstermiş, genellikle yüksek lisans tezidir. Tezlerde turist ve seflere yönelik yapılan nicel çalışmaların çoğunlukta olduğu belirtilmiştir.
Abdulvahap ALTÜRK	2018	Türkiye Turizm Literatürünün Durumu: Uluslararası Dergi Makalelerinin Bibliyometrik Analizi	Tezde konu, yöntem, teknik, yazar sayısı, kaynak sayısı gibi parametreler incelenmiştir. İnceleme sonucunda 2000'li yıllardan sonra yayınlanan makale sayısının arttığı belirtilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada turizm ana bilim dalında uluslararası dergilerden özellikle Social Sciences Citation Index'de (SSCI) gibi alana önemli katkıları olan bilimsel yönü güçlü dergilerin bibliyometrik açıdan incelenmesi ve araştırmaların zaman içerisindeki gelişmelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu durumda betimsel bir çalışma olup belirlenen amaç doğrultusunda makalelerin yazar sayısı, sayfa sayısı, kullanılan kaynak sayısı, araştırmanın yapıldığı ülke, yöntem, analiz, kabul süresi, konusu, turizm türü ve sektörü incelemeye tabi tutulmuştur.

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma turizm ana bilim dalında yazılan makalelerin bibliyometrik yapılarını tespit etmeyi ve süreç içerisindeki gelişmelerini ortaya koymayı amaçlayan nicel bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Social Sciences Citation Index'de (SSCI)'de yayınlanan 10 dergiden oluşmaktadır. Dergilerin dünyanın farklı bölgelerinden yayınların olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın çalışma evreni ise dergilerde 2015-2019 yılları arasında yazılmış makalelerdir. Çalışmada yer alan dergiler tablo 2'de incelenmiştir. Bu tabloya göre; en çok makale (%20,2) Annals of Tourism Research dergisinden incelenmiştir. Bu durumu takiben International Journal of Hospitality Management (%15,0), Tourism Management (14,0), International Journal of Tourism Research (11,0), Current Issues in Tourism (%10,0), Asia Pasific Journal of Tourism Research (%9,6), Journal of Sustainable Tourism (%7,2), Journal of Travel & Tourism Marketing (%5,0), Journal of Tourism and Cultural Change (%5,0) ve Scandinavian Journal of Hospital and Tourism (3,0) dir.

Tablo 2. Yıllara Göre İncelenen Dergi ve Makale Sayıları

	Dergi Adı	f	%
1	Annals of Tourism Research	102	20,2
2	International Journal of Hospitality Management	75	15,0
3	Tourism Management	70	14,0
4	International Journal of Tourism Research	55	11,0
5	Current Issues in Tourism	50	10,0
6	Asia Pasific Journal of Tourism Research	48	9,6
7	Journal of Sustainable Tourism	36	7,2
8	Journal of Travel & Tourism Marketing	25	5,0
9	Journal of Tourism and Cultural Change	25	5,0
11	Scandinavian Journal of Hospital and Tourism	15	3,0
	Toplam	500	100

Verilerin Toplanması

Çalışmada uluslararası 10 derginin son beş yıllık tüm sayıları incelenmeye alınmıştır. Ancak tamamının analiz edebilmesi zaman sınırlılığı açısından mümkün görülmemiştir. Bu nedenle dergilerin tüm cilt ve sayılarından makalelerin olmasına dikkat edilerek rastgele seçilen çalışmalar incelenmiştir. 2019 yılından güncel olması nedeniyle daha fazla inceleme yapılmıştır. Toplamda 10 dergiden 500 makale incelenmiştir. Veriler toplanırken makale değerlendirebilmek amacıyla kriterler belirlenmiştir. Kriterler belirlenirken Arslan, Arslan ve Coşkun (2016)

'Science Direct Veri Tabanında Taranan Dergilerin Bibliyometrik Analizi' ile Altürk (2018) 'Türkiye Turizm Literatürünün Durumu: Uluslararası Dergi Makalelerinin Bibliyometrik Analizi' adlı çalışmalardan faydalanılmıştır. Bu kriterler; makalelerin yazar sayısı, sayfa sayısı, kaynakça sayısı, yayınlanma süresi, konusu, yöntemi, analiz türü, turizm türü, yapıldığı ülke ve ilgili sektörleri içermektedir.

Verilerin Analizi

Belirlenen kriterler doğrultusunda SPSS programına 500 makalenin bilgileri aktarılmış olup frekans ve yüzde değerleri alınıp, betimleyici istatistik analizler kullanılarak önceden belirlenen kriterler eşliğinde açıklanmıştır. Betimsel analiz araştırmacı tarafından incelenen dokümanların neleri ortaya koyduğunu açıklar. Bu süreçte 'ne' sorusunu yanıtlamaya çalışır. Ayrıca analiz sürecinde kodlama ile temalar arasındaki ilişkileri inceler (Yıldırım & Şimşek, 2016, s.239).

Araştırmanın Bulguları

2015-2019 yılları arasında turizm alanında belirlenen 10 uluslararası İngilizce dergiye ait 500 makale belirli parametreler eşliğinde değerlendirilmiştir. Tablo 3'ten anlaşılacağı üzere son beş yıla ait incelemeler yapılmıştır. %29' ıla en çok 2019 yılındaki makalelere yer verilmiş olup diğer (2015, 2016, 2017, 2018) yıllara ait makalelere %18 oranında yer verilmiştir. Araştırmada yer verilen makalelerden 2019 yılında diğer yıllara oranla yaklaşık iki kat daha fazla araştırma analiz edildiği görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam		
f	88	90	89	88	145	500		
%	17.6	18.0	17.8	17.6	29.0	100	3,22	1,481

Tablo 4'e göre yayınlanan araştırmaların %33,0'ı iki yazarlı ve %32,0'ı üç yazarlı olduğu görülmektedir. %17,0'ı bir yazarlı, %12,2'si dört yazarlı, %3,8'i beş yazarlı ve %2,2'si da altı yazarlıdır. Dolayısıyla araştırmaların önemli bir çoğunluğu çok yazarlı olduğu mutlaklıdır. Bu durumu takiben araştırmaların da daha çok iki ve üç yazarlı yürütüldüğü görülmektedir. Her ne kadar çok yazarlı çalışılmış olsa da yazar sayısı arttıkça yapılan araştırma oranının düştüğü görülmektedir. Bu durumda yazar sayısının çok fazla olmasının da istenmediği söylenebilir. Özel ve Kozak (2012, s.728) yaptıkları araştırmada %60 üzerinde çok yazarlı çalışmaların bulunduğunu ve bu durumu da araştırmalarda yazarların iş birliği içerisinde hareket etmelerine bağlamıştır. Altürk (2018, s.63) iki ve üç yazarlı çalışmaların %50'nin üzerinde olduğunu göstermektedir. Şahin ve Acun (2015, s.221) yazar sayılarının %59,1 oranında iki yazarlı olduğunu belirtmiş olup bu araştırmadaki sonucu destekler niteliktedir. Başka araştırmalarda (Kodaş 2014, s.103) 2001 yılı öncesi tek yazarlı çalışmaların daha fazlayken 2002 sonrasında artan oranda iki ve daha fazla yazarlı çalışmaların olduğu belirtilmiştir. Vijay ve Raghavan (2007, s.209) 2000-2005 yılları arasındaki yaptıkları araştırmalarında tek yazarlılığın %6,6 gibi önemli oranda düşük olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla çok yazarlı araştırmaların artmaya devam ettiği görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaların Yazar Sayısı

Yazar Sayısı	1 Yazarlı	2 Yazarlı	3 Yazarlı	4 Yazarlı	5 Yazarlı	6 Yazarlı	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	85	165	160	61	19	10	500		
%	17,0	33,0	32,0	12,2	3,8	2,2	100	2,58	1,14

Tablo 5'te araştırmaların %71,8 gibi yüksek bir oranda 10-19 sayfa arasında yazıldığı görülmektedir. %15,4 oranında ise 20-29 sayfa, %11,8 ile de 1-9 sayfa arasında yazıldığı görülmektedir. Yazarların 30 sayfa üzerinde %1,0 gibi çok düşük denilebilecek bir oranda makale yazmayı tercih ettikleri görülmüştür. Araştırmaların çoğunlukla 10 sayfanın üzerinde yazıldığı söylenebilir. Yılmaz (2017'a, s.73) yaptığı çalışmada makalelerin 1978-2015 yıllarına göre artan oranda %31,1 yaklaşık 10 sayfanın üzerine çıkmaya başladığı ve %26,1 oranında da 20 sayfanın üzerinde yazılmaya başladığını belirtmektedir. Kodaş (2014, s.106) araştırmalardaki sayfa sayılarının 2003 yılı öncesinde 1-10 sayfa arasında %50 gibi önemli bir orana sahipken daha sonraki yıllarda bu oranda önemli bir düşüş meydana geldiğini ve buna karşın 2004 sonrasında yapılan araştırmaların daha çok 11-20 sayfa arasında olduğu belirtilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaların Sayfa Sayısı

Sayfa Sayısı	1-9 Sayfa	10-19 Sayfa	20-29 Sayfa	30-39 Sayfa	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	59	359	77	5	500		
%	11,8	71,8	15,4	1,0	100	2,05	0,55

Araştırmalarda %56,0 gibi yüksek sayılabilecek bir oranda 50-69 arasında kaynak kullanıldığı görülmektedir. Sırası ile %27,0 oranında 70-89 kaynak, %13,2 oranında 90-109 kaynak, %1,4 oranında 130-149 kaynak ve %0,2 oranında ise 150 ve üstünde kaynak kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda 100 ve üzerinde çok az kaynakça kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmalarda Kullanılan Kaynak Sayısı

Kaynak Sayısı	50-69	70-89	90-109	110-129	130-149	150 ve Üstü	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	280	137	66	9	7	1	500		
%	56,0	27,4	13,2	1,8	1,4	0,2	100	1,66	,912

Araştırmalarda %54,8 ile nicel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. %36,2 oranında ise nitel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu iki yöntem, diğer araştırma yöntemlerine kıyasla %90'a yakın bir oranda araştırmaların merkezini oluşturmaktadırlar. Bununla birlikte %2,8 ile karma olarak kabul edilen nicel ve nitel araştırma yönteminin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda %3,0 oranında görüşme tekniği kullanıldığı, %1,4 etnografi, %1,0 gözlem tekniği kullanılmıştır. Odak grup, birim kök, Q-metodu ve literatür taramasının %0,2 oranında kullanıldığı görülmektedir. Arslan, Arslan ve Coşkun (2016, s.1451) çalışmasında en çok (%84) ile ampirik çalışmaların yer aldığını belirtmiştir.

Tablo 7. Araştırmalarda Kullanılan Yöntem Türleri

Yöntemler	Nitel	Nitel	Görüşme	Karma	Etnografi	Gözlem	Literatür Taraması	Q-Methodu	Odak Grup	Birim Kök	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	274	181	15	14	7	5	1	1	1	1	500		
%	54,8	36,2	3,0	2,8	1,4	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	100	1,78	1,722

İncelenen makalelerde 24 farklı türde analiz kullanılmıştır. Bu analizlerin tablo 8’de görüldüğü gibi %40,2’si içerik analizi ve %24,2’si faktör analizidir. Bu iki analiz türü araştırmaların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. %17,0 ile regresyon bir diğer en çok kullanılan analiz türü olduğu söylenebilir. %4,0 SEM %3,4 ANOVA ve %2,8 ile korelasyon analizleri birbirlerine yakın oranlarda kullanılmıştır. Ayrıca %1,4 t-testi, %1,0 MANOVA ve meta analiz kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda az oranda da olsa %0,6 ile ki-kare, ANCOVA, SDM, analizleri yapılmıştır. %0,4 gibi çok az oranda Birim kök, Netnografi, ve Network kullanılmıştır. Araştırmalarda en düşük oranlarda toplamları %2,0 olan diğer analiz türleri (*betimleyici istatistik, ZMET, Roc data veri maden, birleşik analiz, SLR, RQI, FNAP ve promethee*) kullanılmıştır. Nunkoo ve Ramkisson (2011:21) yaptığı araştırmasında SEM’in (yapısal eşitlik modellemesi) turizm araştırmalarında teori oluşturabilecek kapasiteye sahip bir model olmasına karşılık uygulanmasındaki zorluklar nedeniyle regresyona oranla tercih edilme durumunun az olduğunu belirtmiştir. Ayrıca regresyon analiz türü de turizm araştırmalarına uygun kabul edilip SEM ile kıyaslandıklarında zaman zaman birbirlerine üstünlük kurabilmektedirler. Bu araştırmada da %4,0 oranında SEM, %16,6 oranında regresyon analizi kullanıldığı görülmekte olup toplamda 16 analiz türü içerisinde en çok kullanılan üçüncü ve dördüncü sırada olmaları dikkat çekmektedir.

Tablo 8. Araştırmalarda Kullanılan Analiz Türleri

Analiz Türleri	İçerik Analizi	Faktör Analizi	Regresyon	SEM	Anova	Korelasyon	T-Testi	Manova	Meta Analiz	Ki-Kare	ANCOVA	SDM	Birim Kök	Netnografi	Network	Diğer	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	197	115	78	20	17	14	7	6	5	3	3	3	2	2	2	10	500		
%	40,2	24,2	17,0	4,0	3,4	2,8	1,4	1,0	1,0	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	2,0	100	7,4	5,9

Araştırmaların dergiye gönderildikten sonraki yayınlanma aşamasına kadar geçen süre %30,0 ila 7-12 aya arasıdır. %15,8 ilk altı ay içerisinde, %6,0 oranında 13-18 ay, %1,6 oranında ise 19-24 ve 25-30 ay arasında yayınlandığı görülmektedir. Ancak araştırmaların %45,0 gibi yarıya yakın bir oranda yayınlanma sürelerinin belirtilmediği görülmektedir.

Tablo 9. Araştırmaların Kabul Süreleri

Kabul Süresi	1-6 Ay	7-12 Ay	13-18 Ay	19-24 Ay	25-30 Ay	Belirtilmemiş	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	74	150	30	8	8	225	500		
%	15,8	30,0	6,0	1,6	1,6	45,0	100	1,09	1,19

Yapılan araştırmalar konu dağılımlarına bakıldığında %29,6'sının destinasyonlara y6nelik olduğu tespit edilmiştir. Bu durumu takiben %15,0 ekonomi, %13,8 pazarlama, %11,8 6evre, %9,6 alternatif turizm, %7,4 işletmecilik, %4,6 s6rd6r6lebilirlik, %3,6 eğitim, %3,0 politika ve %1,6 ile de insan kaynakları konularında araştırmalar yapılmıştır. Ruhanen ve ark. (2015, s.532) son 25 yıllık s6rd6r6lebilir turizm araştırmalarının bibliyometrik analizlerini yaptıklarında s6rd6r6lebilirlik kavramı halen tartışılmaya devam etmesine rağmen konu ve temalar a6ısından evrimlerin olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bu araştırmada s6rd6r6lebilirlik konusun diğerlerine oranla daha az araştırıldığı g6r6lmektedir. S6rd6r6lebilirlik kavramının evrim ge6irmesi (Lu & Nepal, 2009, s.14) başka araştırmalarda da sadece dokunulmamış b6lgeler i6in değil ayrıca doğal ve inşaa edilmiş ortamlara da uygulanabilmekte olduğu belirtilmiştir. Ayrıca gelişmiş turizm destinasyonlarının hala gelişmiş 6lkelerde bulunduğu bu nedenle gelişmekte olan 6lkelerin 6nemli turizm potansiyeli taşıdıkları belirtilmiştir. Araştırma konuları tek bir alanda ya da grupta toplanmamış azalan oranda da olsa 10 konu başlığında da 6alışmaların yapıldığı g6r6lmektedir. 6i6ek ve Kozak (2012, s.743) yaptıkları 6alışmalarında 1997-2010 yılları arasında her yıl turizm pazarlaması ve y6netimi 6zerine d6zenli 6alışmaların yapıldığını ancak turizm eğitimi ve ekonomisi konularında her yıl 6alışmaya rastlamadıklarını belirtmişlerdir. Diğer bir araştırmada (T6rktarhan 2014, s.192) 1929-1984 yılları arındaki turizm araştırmaların 6ok yazarlılık oranının olduk6a d6ř6k (%8,4) olduğu belirtilmiştir. T6rktarhan (2014, s.195) 1929-1984 yılları arasında yaptığı 6alışmada "turizm pazarlaması" konusunda (%27,5) en 6ok 6alışma yapılan konu olduğunu belirtirken, en az 6alışmaların yapıldığı konu t6r6 de 6evre ve sağlıktır. Bu bağlamda araştırma konularını ge6mişten g6n6m6ze doğru 6evre ve s6rd6r6lebilirlik alanlarına doğru evrilsede g6n6m6zde ekonomi ve pazarlama ilk sıralarda olmaya devam etmektedir. 6i6ek ve Kozak (2012, s.740) 6alışmasında makalelerdeki araştırmacıların uzmanlık alanlarının %50,0 pazarlama ve %26,4 y6netim ve %7,0 muhasebe olduğunu belirtmiş olup diğer alanlarda 6ok az uzman olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda araştırma konularının uzmanlık alanlarına g6re de belirlenmiş olabileceği s6ylenebilir.

Tablo 10. Araştırmaların Konuları

Konular	Destinasyon	Ekonomi	Pazarlama	6evre	Alternatif Turizm	işletmecilik	S6rd6r6lebilirlik	Eğitim	Politika	İnsan kaynakları	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	148	75	66	59	49	37	23	19	16	8	500		
%	29,6	15,0	13,8	11,8	9,6	7,4	4,6	3,6	3,0	1,6	100	5,24	2,96

Tablo 11'e g6re en 6ok %30,4 kitle turizmi 6zerine araştırmalar yapıldığı g6r6lmektedir. Bu durumu takiben %23,0 k6lt6r turizmi 6zerine araştırmalar yapılmıştır. Dolayısıyla turizm t6r6leri arasından kitle ve k6lt6r turizmi 6zerinde yoğunlaşma olduğu g6r6lmektedir. Diğer taraftan %14,0 olan turizm t6r6n6n tam olarak belirlenemeyen araştırmalar genellikle insan kaynakları, eğitim ve işleme y6netimi konularında yapılmasından kaynaklanmaktadır. %11,2 eko turizm t6r6nde araştırmaların yapıldığı g6r6lmektedir. %5,6 h6z6n turizmi, savaş alanları ve askeri turizm t6r6nde araştırmalar yapılmıştır. %3,6 doğa, %2,6 sağlık, %2,0 gastronomi, %1,8 inan6, %1,4 spor ve kurvaziyer, %1,2 festival, %0,8 kiş, %0,6 film, %0,4 termal, %0,2 golf ve %0,2 ile mağara turizm t6r6nde araştırmalar yapıldığı g6r6lmektedir. Leunga ve ark. (2014, s.679) yaptıkları 6alışmada 6in de 2010-2012 yılları arasında yayınlanan 147 makaleyi incelemişlerdir. 6alışmada en 6ok turist deneyimleri, k6lt6r turizmi ve miras turizminin araştırıldığı

belirtilmiştir. Altürk'ün (2018, s.78) turizm tezlerinin incelenmesi üzerine yaptığı çalışmasında kültür turizmi ve eko turizmin ön plana çıktığı belirtilmiştir. Yine aynı çalışmada mağara turizmi en az araştırılan turizm türü olmuştur. Bunu takiben bu çalışmanın tersine kitle turizmi de az araştırılan alanlardandır. Kaya (2014, s.50) en çok kültür turizminin (%18) araştırıldığını belirtirken en az oranda da (%0,9) kırsal turizm türünde araştırma yapıldığını belirtmiştir.

Tablo 11. Araştırma Yapılan Turizm Türleri

Türleri	Kitle Turizmi	Kültür	Belirtilmemiş	Eko-Turizm	Hüzün	Doğa	Sağlık	Gastronomi	İnanç	Spor	Kruvaziyer	Festival	Kış	Film	Termal	Golf	Mağara	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	152	114	69	56	28	18	13	10	9	7	7	6	4	3	2	1	1	500		
%	30	23	14	11	5,6	3,6	2,6	2,0	1,8	1,4	1,4	1,2	0,8	0,6	0,4	0,2	0,2	100	5,98	4,9

Araştırmaların toplamda 58 farklı ülkede yapıldığı görülmektedir. Bu ülkelerden %16,8 ile Çin ilk sırayı almaktadır. %14,6 ABD ikinci sırada ve %8,8 ile araştırmaların en çok yapıldığı ülke İspanyadır. İngiltere %7,2 ve Tayland %6,8 olup araştırmaların yapıldığı dördüncü ve beşinci ülkelerdir. Avustralya, İtalya, Kore, Hindistan ve Kanada araştırmaların yapıldığı ilk 10 ülke içerisinde yer almaktadır. Bununla birlikte araştırmalara az rastlanan ülkelerin Danimarka, Rusya, Polonya, Ürdün, Ekvator, Avusturya, Azerbaycan, Hollanda ve Dubai'dir. Bunu takiben sadece bir araştırmaya rastlanan ülke sayısı 16 olup tablonun çok büyük olmasından dolayı tek tek açıklanmamıştır. Arslan ve ark. (2016, s.1450) Science Direct veri tabanında taranan dergilerin bibliyometrik analizinde ülkelere göre araştırmaların dağılımında en yüksek oranın (%10,8) ile Çin ardından İngiltere, Avustralya ve İspanya'nın sırasıyla yer aldığını belirtmişlerdir.

Tablo 12. Araştırmaların Yapıldığı Ülkelere Göre Dağılımı

No	Ülkeler	f	%	No	Ülkeler	f	%
1	Çin	84	16,8	23	Endonezya	4	0,8
2	ABD	73	14,6	24	Güney Afrika	4	0,8
3	İspanya	44	8,8	25	İran	4	0,8
4	İngiltere	36	7,2	26	İsrail	4	0,8
5	Tayland	34	6,8	27	Yunanistan	3	0,6
6	Avustralya	33	6,6	28	Brezilya	3	0,6
7	İtalya	18	3,6	29	Kıbrıs	3	0,6
8	Kore	14	2,8	30	İzlanda	3	0,6
9	Hindistan	12	2,4	31	Finlandiya	3	0,6
10	Kanada	9	1,8	32	Portekiz	3	0,6
11	İsviçre	9	1,8	33	İsveç	3	0,6
12	Norveç	8	1,6	34	Dubai	2	0,4
13	Yeni Zelanda	7	1,4	35	Hollanda	2	0,4
14	Portekiz	7	1,4	36	Azerbaycan	2	0,4
15	Malezya	7	1,4	37	Avusturya	2	0,4
16	Japonya	6	1,2	38	Ekvator	2	0,4
17	Almanya	6	1,2	39	Ürdün	2	0,4
18	Sırbistan	5	1,0	40	Polonya	2	0,4
19	Singapur	5	1,0	41	Rusya	2	0,4
20	Şili	4	0,8	42	Danimarka	2	0,4
21	Türkiye	4	0,8	43	Diğer (16)	16	3,2
22	Peru	4	0,8		Toplam	500	100

Tablo13'e göre araştırmalar en çok %43,0 oranında genel turizm alanlarında yapılmıştır. %23,0 ile diğer alanlarda araştırmalar yapılmıştır. Daha sonra sırasıyla %15,0 konaklama sektöru, %10,0 yiyecek içecek sektöruine ilişkin araştırmalar tespit edilmiştir. Seyahat sektöruinde %7,0 araştırma yapılırken en az %2,0 ile rekreasyon alanında araştırmalar yapıldığı görölmektedir. Türktarhan (2014, s.195) konaklama (%36,4) ve genel turizm (%34,7) alanlarında 1929-1984 yılları arasında oldukça fazla çalışma olduğunu belirtmiştir. Bu durumun günümüzde devam ettiği söylenebilir. Ancak Yılmaz (2017'b, s.31) yaptığı çalışmasında 2009-2015 yılları arsındaki ulusal turizm kongresi bildirilerini incelemiş olup yiyecek içecek konusundaki çalışmaların genel bildiriler içerisindeki payının %5'ten %14'e doğru önemli sayılabilecek bir yükseliş kaydettiğini belirtilmiştir.

Tablo 13. Araştırmaların Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörler	Yiyecek içecek	Konaklama	Genel Turizm	Rekreasyon	Seyahat	Diğer	Toplam	$\bar{X}$	SD
f	50	75	215	10	35	115	500		
%	10,0	15,0	43,0	2,0	7,0	23,0	100	3,20	2,54

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada son beş yılı (2015-2019) içeren SSCI atıf dizinindeki 10 adet turizm dergisine ait 500 makale bibliyometrik açıdan incelenmiştir. İlgili yıllar içerisinde hangi konularda araştırmalar yapıldığı ve hangi yöntemlerinin kullanıldığı gibi çeşitli parametreler üzerinden incelemeler yapılmıştır. Dolayısıyla turizm alanında en çok nelerin araştırıldığı ve daha az nelere yer verildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmaların yıllara göre dağılımında son yıl (2019) ağırlıklı olarak çalışılmıştır. En çok Annals of Tourism Research, İnternational Journal of Hospitality Management ve Tourism Management dergilerine ait makalelerin incelenmiş olup incelenen makalelerin yarıya yakın kısmını oluşturmaktadır. Araştırmalarda yazar sayısının çok yazarlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda yazarların bilgi birikimlerini birlikte kullanmayı istedikleri söylenebilir. Bu durumu takiben geçmiş yıllara oranla makalelerin 10 sayfa üzerinde yazılma oranının arttığı görölmektedir. Dolayısıyla bilgi çağını yaşadığımız bir zamanda bilgiye ulaşmanın kolaylığı nedeniyle yeni bilgilerin de üretilmesi daha olanaklıdır. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak yapılan araştırmalara daha kolay ve hızlı ulaşılabilmesi bilgi birikiminin artmasına neden olmaktadır. Bu durumu takiben araştırmaların en az yarısında 50-69 arasında kaynakça kullanıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmacıların daha çok bilgiyi bir araya getirerek bulguları ile ilişkilendirdikleri söylenebilir. Bu durum daha iyi bir tartışma yapılabilmesine ve buna bağlı olarak daha iyi sonuçların elde edilebilmesine katkıda bulunulabilir. Araştırmalarda farklı yöntemlerin kullanıldığı görölsede daha çok nicel yöntemin tercih edildiği tespit edilmiştir. Bunu takiben kullanılan nitel ve nicel yöntemin karışımı olan karma yöntemin çok düşük (%2,8) oranda kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak Molina-Azorín ve Font (2016, s.568) karma yöntemin araştırmacıların daha iyi sonuçlar elde edebilmelerini sağlayacağını bu nedenle de bu yöntemin kullanımı için teşvik edilmeleri gerektiği ve bu konuya yönelik eğitim de almalarını önermektedir. Fong ve ark. (2016, s.262) turizm araştırmacılarının daha fazla deneysel ve saha araştırması yapmaları sektör ile olan ilişkilerini artıracığını belirtmişlerdir. İncelenen makalelerde 24 farklı analiz türü kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak analiz türünde de yöntemde olduğu gibi üç analiz türü ön plana çıkmaktadır. Bunlar içerik analizi, faktör analizi ve

regresyon (%60) olup önemli oranda tercih edildikleri görülmektedir. Bu durum araştırmacıların aynı yöntem ve analiz türlerinde yoğunlaştıklarını göstermektedir.

Araştırmacıların birbirinden farklı konu üzerinde çalıştıkları görülsede destinasyon, pazarlama ve ekonomi konularının (%50) önemli sayılabilecek bir orana sahip olduğu söylenebilir. Karagöz ve Kozak (2014, s.58) 'yönetim' kavramının turizm bilgi ağının önemli bir belirleyicisi olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca turizmin bilgilerin yayılmasında önemli bir rol oynadığını bu nedenle bilgi üretimine hizmet eden kurumların bilgi paylaşım ağlarını daha etkin ve paylaşımcı kullanmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Ancak araştırmacıların en az insan kaynakları, eğitim ve politika konusunda çalışma yapmış olmaları, turizm gibi emek yoğun bir sektör için düşük bir oran olarak düşünülebilir. Farklı kuşakların farklı beklentilere sahip olduklarını ve işlerinde farklı yönlere önem verdiklerini göstermekte olduğunu belirten araştırmacılar (Lub & ark., 2012) X kuşağı için iş-yaşam dengesinin diğer iki kuşağından daha önemli olduğu görülmektedir. Baby Boomers ve Generation X'in kuşaklarına Y kuşağına göre daha güçlü duygusal ve devamlılık taahhüdüne sahip olduklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla kuşakların çalışma alışkanlıklarının değiştiği bir ortamda turizm çekiciliği ve pazarlaması ile birlikte çalışanların yaşam kalitelerini etkileyen unsurların ziyaretçiler açısından çekicilik kadar olmasa da kriter olarak görülebileceğini dikkate almak gerekmektedir.

Araştırmacıların 17 turizm türünde araştırmalarda buldukları görülmektedir. Bu turizm türlerinden kitle ve kültür turizmi (%50) önemli bir orana sahiptir. En az araştırmanın yapıldığı turizm türleri ise mağara, termal ve golf olarak tespit edilmiştir. Araştırmaların sektörel dağılımında en büyük pay genel turizm ve konaklama olarak tespit edilmiştir. Araştırmaların kabul süreleri %45,0 oranında belirtilmezken %30,0 gibi bir oranda da 7-12 ay aralığındadır. Yapılan analizde 58 ülkede araştırma yapıldığı tespit edilmiş olup Çin, ABD ve İspanya en büyük paya sahip. Bir kez araştırmaya dahil olan ülke sayısı da 16'dır.

Çalışmada araştırmacıların belirli kriterlerde belirli konulara yoğunluk gösterdiği söylenebilir. Bu durum zaman zaman bir sorunun uzun süre çözülmemesinden veya ziyaretçilerin ilgi ve yoğunluklarının artmasından kaynaklanabilir. Araştırmacı farklı yöntemleri kullanarak daha az denenmiş uygulama alanlarında yeni sonuçlar üretebilir. Daha az araştırma yapılan konuları konunun uzmanı olmasa bile başka bir yazar ile bilgi birikimini birleştirerek daha fazla kaynakça kullanımı ile verimli çalışmalar yapabilir.

Çalışmanın temel sınırlılıkları SSCI makale sayısının 10'dan fazla olması, incelemelerde bazı makalelerin sayılarındaki tüm araştırmaların zaman sınırlılığından dolayı incelenememesi ve son beş yılı kapsamasıdır. Bu gibi araştırmalarda daha iyi sonuç oluşturmak ve genelleme yapabilmek adına daha fazla inceleme yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Al, U. & Tonta, Y., (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi kütüphanecilik bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*. 5(1): 19-47.

- Ali, F., Kim, G., Li, J. & Cobanoğlu, C. (2018). A comparative study of covariance and partial least squares based structural equation modelling in hospitality and tourism research. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30, (1), 416-435, DOI 10.1108/IJCHM-08-2016-0409.
- Altürk, A. (2018). *Türkiye Turizm Literatürünün Durumu: Uluslararası dergi makalelerinin bibliyometrik analizi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Arslan, A., S., Arslan, E. & Coşkun, O. (2016). Science Direct veri tabanında taranan dergilerin bibliyometrik analizi: Bahar, O. (Ed), *Turizm talebi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi*. 17. Ulusal Turizm Kongresi 'Akademi Sektör Buluşması' (pp.1446- 1459). Bodrum, Muğla.
- Balcı, U. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler*. (10.Baskı). Pegem Akademi. Ankara.
- Cook, R., Hsu, C., H., C., & Marqua, J. (2016). *Turizm konaklama ve seyahat işletmeciliği*. (Çev. Edt: Muharrem TUNA). Nobel Yayıncılık. Ankara.
- Çiçek, D. & Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları dergisi'nde yayımlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 26 (4), 734-756.
- Dann, G. (1988). Methodology in tourism research. *Annals of Tourism Research*, 15, 1-28.
- Fong, N., H., L., Law, R., Tang, C., M., F., & Yap, M., H., T., (2016) Experimental research in hospitality and tourism: A critical review. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28, (2), 246-266 DOI 10.1108/IJCHM-10-2014-0506.
- Karagöz, D. & Kozak, M., (2014). Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nin bibliyometrik analizi: Araştırma konuları ve kurumlar arası iş birliğinin sosyal ağ analizi ile incelenmesi, *Türk Kütüphaneciliği*, 28, (1), 47-61.
- Kaya, B. (2014). Annals of tourism research dergisinde 2004–2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. Kozak, N. & Günlü, E. (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi* (pp,39-54). Kuşadası, Aydın.
- Kervankıran, İ. & Şardağ, A. (2018). Tourism geography researches in Turkey: A content analysis for graduate theses. *International Journal of Geography and Geography Education*, 39, 151-170.
- Kodaş, D. (2014). International journal of wine business research (IJWBR) dergisinin bibliyometrik özellikleri açısından incelenmesi. Kozak, N. & Günlü, E. (Ed.) *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi* (pp.98-112). Kuşadası, Aydın.
- Leunga, D., Lib, G., Fonga, L., H., N., Lawa, R. & Loa, A. (2014). Current state of China tourism research. *Current Issues in Tourism*, 17, (8), 679–704.
- Lu, J. & Nepal, S., K. (2009). Sustainable tourism research: An analysis of papers published in the journal of sustainable tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 17, (1), 5-16, DOI: 10.1080/09669580802582480.
- Lub, X., Bijvank, N., M., Bal, M., Blomme, R. & Schalk R., (2012). Different or alike? Exploring the psychological contract and commitment of different generations of hospitality workers. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 24, (4), 553-573, DOI 10.1108/09596111211226824.

- Molina-Azorín, J., F. & Font, X. (2016). Mixed methods in sustainable tourism research: An analysis of prevalence, designs and application in JOST (2005–2014). *Journal of Sustainable Tourism*, 24, (4), DOI: 10.1080/09669582.2015.1073739.
- Nergiz, G., H., (2014). Türkiye’de lisansüstü turizm tezlerinin bibliyometrik profili (1990- 2013). Kozak, N. & Günlü, E. (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, (pp.212-221). Kuşadası, Aydın.
- Nunkoo R., Hall, C., M. & Ladsawut, J. (2017). Gender and methodology in tourism social science research. *Annals of Tourism Research*, 63, 207-210.
- Nunkoo, R. & Ramkisson, H., (2011). Structural equation modelling and regression analysis in tourism research. *Current Issues in Tourism*, 1-26, <http://dx.doi.org/10.1080/13683500.2011.641947>.
- Özel, Ç. & Kozak, N. (2012). Turizm Pazarlaması alanının bibliyometrik profili (2000-2010) ve bir atıf analizi çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26, (4), 715-733.
- Ruhanen, L., Weiler, B., Moyle, B., D. & McLennan, C., J. (2015). Trends and Patterns in sustainable tourism research: A 25-year bibliometric analysis. *Journal of Sustainable Tourism*, 23, (4), 517-535. DOI: 10.1080/09669582.2014.978790.
- Stergiou, D. & Airey, D. (2011). Q-methodology and tourism research. *Current Issues in Tourism*, 14, (4), 311-322. <https://doi.org/10.1080/13683500.2010.537316>.
- Şahin, S. & Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili (ulusal turizm kongreleri bildirileri). *Balikesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 18, (34), 213-234, December.
- Tayfun, A., Ülker, M., Gökçe, Y., Tengellimoğlu, E., Sürücü, Ç. & Durmaz, M. (2018). Turizm alanında yiyecek ve içecek ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6, (2), 523-547. DOI: 10.21325/jotags.2018.227.
- Türktarhan, G. (2014). Türkiye’de turizm alan yazınının incelenmesi: “sistematik Türkiye turizm işletmeciliği bibliyografyası (1929-1984)” üzerine bir inceleme. Kozak, N. & Günlü, E. (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*(pp.182- 199). Kuşadası, Aydın.
- United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2019). *Neden turizm*. 19.12.2019 tarihinde <https://www.unwto.org/why-tourism> sayfasından erişilmiştir.
- Vijay, K., R. & Raghavan, I. (2007). Journal of food science and technology: a bibliometric study. *Annals of Library and Information Studies*, 54, December, 207-212.
- Wahen, E., A. (2018). Understanding a Shifting methodology a content analysis of the use of netnography in hospitality and tourism research. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30, (11), 3423-3441. DOI 10.1108/IJCHM-08-2017-0536.
- Xu, F., Nash, N., & Whitmarsh, L. (2019). Big data or small data? A Methodological review of sustainable tourism, *Journal of Sustainable Tourism*, 28, (2),144-163, DOI: 10.1080/09669582.2019.1631318.

- Yılmaz, G. (2017'a). Restoranlarda bahşış ile ilgili yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (2), 65-79.
- Yılmaz, G. (2017'b). Ulusal turizm kongrelerinde gastronomi ve mutfak sanatları alanı ile ilgili yayınlanan bildiriler üzerine bir araştırma. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6 (1), 24-39.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10.Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Bibliometric Analysis on Articles Related to the Tourism Area Scanned Under the Social Sciences Citation Index (Ssci)

Savaş BÖYÜKYILMAZ

Kastamonu University, Institute of Social Science, Kastamonu/Turkey

Kutay OKTAY

Kastamonu University, Faculty of Tourism, Kastamonu/Turkey

Extensive Summary

The tourism sector, which is a complex area with all its stakeholders, is a sector that provides great benefit in terms of socio-economy. Therefore, it is thought that the positive contribution of it to economic growth will continue. It is usual to carry out various researches about tourism that it concerns many areas such as nature and technology, especially human beings. Researches are based on statistical and numerical formulas, which are supported by scientific laws, and can produce results of approximate values. Because of these qualities, research is guiding and reassuring. Therefore, academic articles, which are very effective and indispensable in the production of information, are of great importance in these days when we live the information age.

However, research is to manage the combination with the help of experience and reasoning and find the truth (Balcı 2013: 3). Bibliometrics, subject of research, author, year etc. It is a method that enables the information to be analyzed by quantitating. According to the results of the analysis, the relations of scientific fields with each other can be examined (Al & Tonta 2004: 1). Since 1980s, there has been an increase in tourism researches. This increase is attributed to the fact that each country started to publish in its own language. Therefore, it is known that there is a great increase in the variety of publications. It is known that there has been a better increase in the number of women writers over time than in the past (Nunko, Hall & Ladsawut 2017: 1). According to another study, it is stated that structural equation modeling, which is one of the common methods in social sciences, is particularly suitable for the accommodation sector (Ali, Kim, Li & Cobanoğlu: 2018: 17). In another study, graduate theses done on geography of tourism in Turkey were examined. It turns out that issues closer to the problems of the tourism sector should be chosen. It has been emphasized that the studies conducted with effective methods that are sensitive to social problems and can contribute more to the field of tourism can be successful (Kervankıran & Şardağ 2018: 14).

The tourism industry interacts with many different areas directly or indirectly. Therefore, bibliometric examination of researches in the field of tourism in various aspects such as subject, author, subtitle is important for the literature. Therefore, in this research, it is aimed to present information to new researchers in the literature by identifying the most frequently used topics and research methods in academic research in various regions of the world. In this case, accessible journals with significant contributions to the field such as Social Sciences Citation Index (SSCI) in the field of tourism were examined bibliographically. A descriptive study was carried out in the research. In accordance with the determined purpose, the number of authors of articles, number of pages, number of sources used, country of research, method, analysis, acceptance period, subject, type of tourism and sector were subject to examination. The universe of the research is the articles of 10 journals published in Social Sciences Citation

Index (SSCI) between 2015-2019. These are; Annals of Tourism Research (%20,2), International Journal of Hospitality Management (%15,0), Tourism Management (14,0), International Journal of Tourism Research (11,0), Current Issues in Tourism (%10,0), Asia Pasific journal of Tourism Research (%9,6), Journal of Sustainable Tourism (%7,2), Journal of Travel & Tourism Marketing (%5,0), Journal of Tourism and Cultural Change (%5,0) ve Scandinavian Journal of Hospital and Tourism (3,0).

When the findings of the study are examined, it is seen that 33.0% of the published studies were written by two authors and 32.0% by three authors. Following this situation, 17.0% was created by one author, 12.2% by four authors, 3.8% by five authors, and 2.2% by six authors. Therefore, it is absolute that most of the researches are multi-author. According to Şahin and Acun (2015: 221), 59.1% of the studies are two authors. This situation supports the result of this research.

It is seen that the researches are written between 10 -19 pages with a high rate of 71.8%. It is seen that 15.4% are written between 20-29 pages, and 11.8% between 1-9 pages. In the studies, it is seen that between 50-69 resources are used at a rate of 56.0%. It is seen that quantitative research method is used with 54.8%. It is seen that the qualitative research method is used at 36.2%. These two methods constitute the center of the research at a rate close to 90% compared to other research methods. In the articles examined, it was determined that 24 different types of analysis were used. However, 40.2% content analysis and 24.2% factor analysis are among these analyzes. These two types of analysis make up more than half of the research. It can be said that regression is another most used analysis type with 17.0%. SEM with 4.0%, ANOVA with 3.4% and correlation analysis with 2.8% were used in close ratios. With 1.4% t-test and 1.0%, MANOVA are less preferred types of analysis. When looking at the subject distribution of the researches, researches on destinations were made with 29.6%. Other topics include 15.0% economy, 13.8% marketing, 11.8% environment, 9.8% alternative tourism, 7.4% business, 4.6% sustainability, 3.8% education and 1.6% It is also associated with human resources. In their study, Çiçek and Kozak (2012: 743) stated that regular studies on tourism marketing and management were carried out every year between 1997-2010, but they did not come across every year in tourism education and economy. Türktarhan (2014: 195) stated in his study between 1929 and 1984 that tourism marketing (27.5%) was the most studied subject, while the least subject was the type of environment and health. In this context, although the research subjects evolved from the past to the present in line with the areas of environment and sustainability, today economy and marketing continues to be in the first place.

When the studies are analyzed in terms of tourism types, it is determined that researches are made on mass tourism at most 30.4%. Following this situation, researches on cultural tourism were carried out with 23.0%. Therefore, it is observed that there is a concentration in mass and cultural tourism types among tourism types. It is seen that 11.2% eco-tourism researches are carried out. It has been determined that there are researches on the battlefields and military tourism, which are accepted as 5,6% dark tourism. Considering the distribution of the researches by sectors, 43.0% was made in the general tourism areas. Researches in other areas were made with 23.0%. Following this situation, researches related to 15.0% accommodation sector and 10.0% food and beverage sector respectively. While 7.0% research is done in the travel sector, it is seen that researches are carried out in the recreation area with at least 2.0%.

It is seen that the researches are carried out in 58 different countries in total. China takes the first place with 16.8% of these countries. The USA is the second country with 14.6% and the third country with the highest number of

surveys with 8.8%. England with 7.2% and Thailand with 6.8% are the fourth and fifth countries where researches are conducted. Australia, Italy, Korea, India and Canada are among the top 10 countries where research is conducted. However, other countries where research is rarely encountered are Denmark, Russia, Poland, Jordan, Ecuador, Austria, Azerbaijan, Netherlands and Dubai.

Therefore, researchers focus on certain topics in certain criteria. This may arise from time to time as a problem and cannot be solved for a long time or the visitors' interests and intensity increase. Using different methods, the researcher can produce new results in less proven application areas. In less researched subjects, even if he is not an expert on the subject, he can combine knowledge with another writer and make more productive studies with more bibliographies. In conclusion, this study may help to select research topics and areas more clearly.